

Cand.scient.soc. Nanna Gersov
Tårnbystræde 3
2770 Kastrup

2007-03-11

Retsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

samt Familie- og Forbrugerminister Carina Christensen, minff@minff.dk

Om retten til at bevæge sig udenfor Danmarks grænser

Kære Carina Christensen,

Tak for svar på spørgsmål 2 vedr. L 133 Forældreansvarsloven og spørgsmålet om oplysningspligt og sanktioner ved den ene forælders rejse til udlandet. I det omhandlede tilfælde var en bopælsforælder med fuld forældremyndighed, hvor samværsforælderen havde rejst sag vedrørende hvem forældremyndigheden skulle tilkomme, blevet dømt for at have været på en almindelig ferierejse i en uge i Tyrkiet.

Det glæder mig, at du vil forsøge at afhjælpe problemet og synes det er fint, hvis Statsforvaltningerne, som du skriver, får mulighed for at træffe afgørelse om, at en forældremyndighedsindehaver i visse situationer (ved ferie, familiebesøg, eller lign.) kan tage barnet med til udlandet, selv om der er en uenighed om forældremyndigheden.

Dog så jeg hellere at det forholdt sig omvendt. Altså at der var en generel frihed til at rejse på ferie med barnet for alle, men at denne frihed i bestemte tilfælde var indskrænket for bestemte personer, hvor det var nedfældet i retligt gældende dokumenter i Statsforvaltningen.

Hvis udrejse kun er tilladt ud fra forudgående ansøgning ved vi, at bestemte typer uden alt for godt styr på formaliteter såsom kontakt med offentlige myndigheder, vil blive ramt. Det er typisk kunstnertyper eller mennesker fra lavere sociale lag, som ikke er så hjemmevante med at skrive, telefonere eller sende mails, ligesom andre medborgere, som lever et mere regelret liv.

I mange andre lande har man ikke nogen forbud imod udrejse sådan som vi har i Danmark. Jeg forstår slet ikke hvorfor vi lige præcis skal være så restriktive.

I England gælder en regel om, at man skal have den anden forælders samtykke eller rettens tilladelse, hvis man ønsker at fraflytte landet permanent. Men altså gerne må besøge andre lande sammen med sit barn.

I Tyskland er der mig bekendt ingen restriktioner.

I Sverige derimod findes sådanne restriktive regler, som betyder at danske børn stavnsbindes til Sverige, når familien har boet der og den ene gerne vil have barnet med til Danmark efter nogen tid.

Jeg synes det ville være passende at vi lempede loven her Danmark i lyset af den groteske dom i Østre Landsret.

Lad os huske på, at Haagerkonventionen er indarbejdet i dansk lov og at Danmark indgår i dette samarbejde vedrørende børnebortførelser. Der er således gode muligheder for at barnets interesser tilgodeses, selv hvis det uberettiget og imod dets egne interesser føres til et andet land.

Men der er naturligvis tilfælde, hvor man skal være ekstra opmærksom, fx hvis den ene af forældrene har en tilknytning til et land, som ikke er omfattet af Haagerkonventionen og fx den pågældende kunne tænkes at udsætte barnet for noget skadeligt for det selv. Den slags mener jeg at dommeren eller Statsforvaltningen skal have mulighed for at tage højde for på forhånd ud fra et kvalificeret skøn om rimeligheden heraf i hvert enkelt tilfælde.

Du anfører i dit brev, at et formål for den ene forælder til at tage med barnet til et andet land kunne være at forbedre egne muligheder for at få forældremyndigheden på den andens bekostning. Men her har vi igen Haagerkonventionen og forskellige internationale aftaler, som skulle forebygge noget sådant.

Jeg synes ikke at vi på forhånd kan definere, at barnets bedste er at blive i Danmark. Antag at en ensom dansk mand finder sin hustru i Østeuropa eller Thailand, er voldelig, de skilles og hun bliver boende med barnet imens han har samvær. Hun har et tyndt netværk i Danmark, men kender mange i sit hjemland. Kunne det ikke være godt for barnet i et sådant tilfælde at besøge sit hjemland og lære sin slægt der at kende? Eller at bosætte sig sammen med moderen i hendes hjemland?

Man kan sagtens forestille sig at manden satte sig imod det. Han har jo "investeret" i kvinden, har mistet hende og har nu kun barnet tilbage til at dulme ensomheden. En sådan kvinde bør efter min mening ikke forhindres i at rejse på grund af manden. Informeres han på forhånd, vil han måske forhindre afrejsen med magt. Og informeres han ikke, vil kvinden risikere retsforfølgelse ved domstolene. Det er ikke retfærdigt.

Og frygten for at blive slæbt for retten vil kunne skræmme kvinden fra at komme tilbage til Danmark, hvis det er lykkedes for hende at udrejse. Så vil de skrappe sanktionsbestemmelser være årsag til, at barnet ikke kommer tilbage til Danmark. Eller måske kommer barnet tilbage, men uden sin mor. Er det barnets bedste at blive sendt alene af sted på en sådan rejse af en mor, som måske frygter bank fra eksmanden og straf fra de danske domstole? Som i så mange andre tilfælde risikerer hårde straffemuligheder fra samfundet at skade barnet, selv om de er til for at beskytte det.

Eksemplet er ikke så langt fra virkeligheden, som man kunne tro. Der er faktisk mødre med udenlandske baggrund – somme tider bare fra de andre nordiske lande – som "bortfører" deres børn fra Danmark. Og der er mange ensomme mænd, som henter koner i Østeuropa og Thailand, mishandler dem og efterfølgende har konflikter vedrørende børnene, hvor både børn og mødre er meget udsatte. En udlandsrejse kan somme tider være en regulær flugt – et forsøg på overlevelse og et ønske om at gøre det bedste for barnet.

Helt generelt synes jeg man skal være varsom med at kalde det bortførelse, når den ene af forældrene rejser i udlandet med barnet. Langt de fleste børn er i trygge hænder, for langt de fleste forældre vil deres barns bedste. Kommer forældrene fra hver sit land, kan barnet have glæde af at opleve at bo i begge lande. I sådanne perioder kan sædvanlige samværsordninger ikke fungere. Nej, og hvad så? Lad dog børn med en mangfoldig baggrund få lov at opleve en varieret barndom. Lykken er ikke altid en skemalagt tilværelse, hvor alles liv skæres over den samme læst.

Jeg håber at dette vil indgå i overvejelserne i det videre arbejde med Forældreansvarsloven.

Med venlig hilsen

Nanna Gersov